

**BEŐIKTAŐ
TARİHİNE KATKI**

BAKİ SARISAKAL

BEŞİKTAŞ TARİHİNE KATKI

Beşiktaş Terbiye-i Bedeniye Kulübü resmen 1325 (1909) yılında teşkil etmiş olmakla beraber Beşiktaşlı gençler arasında spor faaliyeti 1319 (1903) yılında doğmuştur. O sene yirmi iki genç (Bereket Jimnastik Kulübü) adı altında çalışmaya başlamışlar ve Meşrutiyetten sonra da Beşiktaş kulübüne katılmışlardır.

1324 yılı Ağustosunda Edirne'de askerlik vazifelerini ifa eden kulüp reisi Fuat ve Süvari Kaymakamı Muallimi Mazhar Beyler bir jimnastik kulübü kurmak için Edirne'de Amerikan Gazinosu'nda toplanmışlardı. Fakat muhitte bu girişim kabul görmediği için sonuçsuz kalmıştı. Yine aynı kişiler 31 Mart'ı müteakip İstanbul'a geldikleri zaman Melek Sineması ondan öncede İsketing Patinaj yeri olan arsa da Rum gençlerinin Jimnastik yaptıklarını görüyorlar ve yine bu günlerde Tepebaşı'nda Taşlık Tiyatro da Makabi Yahudi kulübü, büyük bir İdman bayramı yapıyor. Davetliler arasında Fuat ve Mazhar Beylerde bulunuyorlar. Beyoğlu Mutasarrıfı Muhiddin Bey, (Daha sonra Mısır Sefiri Muhiddin Paşa) Fuat Beyle, Mazhar Beyi böyle bir kulüp kurmaya teşvik için her türlü yardımı yapmaya hazır olduğunu söylüyordu. O gün bu zevatın bilhassa nazarı dikkatini çeken olay dünyanın her tarafındaki Musevi sporcular tarafından gelen telgraflar oluyor.

1319 (1903) yılında çalışan bu arkadaşlar ve Yüzbaşı merhum Vasfi Bey yeniden çalışmaya başlıyorlar. Fuat Beyin İhlamur caddesindeki evinin altında garaj olan yer hazırlanıyor. Binanın önündeki arsaya " barfiks, paralel, binaya da on beş- yirmi gülle beş-on çift lobut konulur. Fuat Bey eskrimci olduğundan kendisine mahsus eskirim takımlarını, tüfek ve süngü savaş aletini bütün teferruatıyla kulübe hediye edilir. Bir taraftan da kulüp tasdik resmen tasdiki için hükümete müracaat olunur.

Beşiktaş Jimnastik Takımı 1903

Güreş, barfiks ve paralel kısmında Muallim Mazhar, Süvari Kaymakamı Şerafeddin, eskirim kısmında Fuat ve Binbaşı Refik Beyler ve daha sonra Ahmet Fetgeri, birkaç gün sonra da Ahmet Fetgeri ve Cumhuriyet gazetesi hatalarından Hoca Şevket Beyler, M. Sami ve Seyfi Beyler talime başlıyorlar.

Hükümetçe tasdik muamelesi ikmal edildikten sonra Akaretlerde bir bina tutulmuş ve binanın arkasında oldukça geniş bir yer (600) altına yakın bir masraf edilerek ve idmancılardan yardımıyla mükemmel bir şekilde düzenlenip idman meydanı haline getirilmiştir.

1903 Yılı Beşiktaşlı Sporcular

Bina içinde soyunma yerleri, duş tertibatı yapılmış ve mükemmel bir güreş minderi, boks edevatı sağlandığı gibi kulübün üye sayısı yüz elliye bulmuştur.

Eskirim ve terbiye-i bedeniye kısmı talimlerini faydalı, güreş kısmını memleketimizin yetiştirdiği nadir bir idmancı olan merhum Kenan Bey ile Ahmet Fetgeri, barfiks ve paralel kısmını Mehmet Fetgeri Beyler çalıştırmışlar ve idmancılar arasında da Şevket, Rüştü, Edip Beyler gibi önemli isimler ön plana çıkmışlardır.

Kulübün idare heyeti: Kulübe maddi ve manevi yardımlarda bulunan Serasker Rıza Paşazade Şükrü Paşa'nın Başkanlığında, Cumhuriyet Halk Fırkası Beyoğlu Merkez İdaresi Reisi Ziyaleddin, Galatasaray Daire-i Belediye Müdürü merhum Şevket, Cenani, Trablusgarp Mebusu Naci, Kozan Mebusu Hacı ve Fuat Beylerden oluşuyordu.

1325-1326 (1909-1910) yılında Taksim'deki Cihan Pehlivanlığı adı altında güreşler yapılıyordu. Bu güreşler esasen hileli olmakla beraber çok temiz ve kibar bir ahlak sahibi olan Kurtdereli Mehmet Pehlivan'da bu güreşlere katılmıştı.

Kurtdereli, Muhiddin Beyin teşebbüsüyle kulüp binasına davet olundu ve fenni bir tarzda idmana başlanıldı. Pehlivanın küçük güllerle bir hafta program mucibince çalışması icap ediyordu. Bir hafta sonra Kurtdereli kulüpten içeri giriyor, elindeki güllerini Ahmet Fetgeri Beyin önüne kaldırıp atıyor: “Abe Amed Bey! Beni mahvettin!” diyor. “Ne oldun be pehlivan“ denildiği zaman da: “Ne olacağım, camadana sığamıyorum, yenisini mi alayım be!” diye cevap veriyor.

Mehmet Pehlivan o vakit 45 yaşında olduğu halde bir haftalık idman neticesinde vücudu yeniden gelişmeye başlamıştı.

Beşiktaş kulübü yalnız Kurtdereli ile alakadar olmakla kalmayarak ertesi sene de yine Muhiddin Beyin teşvikiyle azadan Behçet Bey merhumun başkanlığında fahri olarak görev yapmak üzere merhum Kenan, Ahmet Fetgeri ve Hüseyin Hüsnü Beylerden oluşan bir hakem heyeti teşkil ederek müsabakalara nezarete başladı. Diğer taraftan kulübün sekiz çift güreşçisi arasında bir müsabaka tertip edildiği amatör güreşçilerimizin tarihi oradan başlar. Müsabakaya girenler arasında Kemal, Ahmet, Celalaeddin, Ahmet Fetgeri, Mehmet Fetgeri, Said, Şerafettin, Hoca Şevket, M. Sami, Hüseyin Hüsnü Beylerle, Artin, Agopyan, Savlaş Efendiler sayılabilir. Hafif sıklıkta Mehmet Fetgeri, orta sıklıkta Ahmet Fetgeri, ağır sıklıkta de Kemal Bey birinciliği kazandılar.

Kulüpte boks faaliyetleri de başlamıştı. Bunun başında merhum Kenan Bey vardı. İş Bankası'nın merhum müdürü Haydar Şekip, Hüseyin Hüsnü, Fuat Beyler, bir süre sonra Şevket Turgut, Said Edip ve daha sonra Esat, Kadri, Mazlumides, Kemal Begof, Kemal Hulki Beylerde boks yapan gençler idi.

Beşiktaşlı Güreşçi Şevket Bey

Beşiktaş kulübünde futbolculuk 1326 (1910) yılında başlamıştır. Meşrutiyete müteakip Valide Çeşmesi'nde birkaç genç toplanarak “ Valide Çeşme Futbol Kulübü “ adıyla bir futbol kulübü kurmuşlardı. Bu kulübün kurucusu Ahmet Şerafettin Beydir. Şehit Şair H. Kazım, Alâeddin, Selahattin beylerin katılmasıyla o dönemlerde pek ayıp sayılan bir hareket olmak üzere kısa pantolon giyerek Taşlık denilen meydana top oynamağa başladılar.

Bir sene zarfında semtin bütün gençleri toplandılar. Bu meydana Refik Osman, menham, Şehit Asım, Şehit Ali, Nuri, Arif Vasfi Beylerde vardı. Aynı semtte oturan bu gençler nihayet 1326 (1910) yılında birleştiler. Bu suretle Valide Çeşme Kulübü, Beşiktaş Kulübünün futbol şubesi olmak üzere diğer arkadaşlarına katıldı.

Beşiktaş kulübü o dönemde (Cuma Ligi) adı altında yapılan lig maçlarına katılmadı. Fakat 1327–1328 (1911–1912) yılında birçok özel maçlar yaparak “Araks “ Ermeni kulübünün çok kuvvetli olan birinci takımını, yine Hristiyanlardan oluşan “ Makriköy “ kulübünü, Tatavla'yı mağlup ediyorlardı.

Bu gençler arasında Fahri, İzzettin Akif, merhum Behzat, merhum Sadi, Doktor Sabri, Şehit Mehmet, Resul, merhum Rızvan, merhum Tayyip, Cemal, Küçük Şerafettin Beyler öne çıkan futbolculardı. Nihayet Beşiktaş kulübünde de lig maçlarına girmek düşüncesi belirdi. Cuma Ligine müracaat edildi. Müracaat üç ay oyalandıktan sonra reddedildi.

O esnada Beşiktaş kulübü Cuma Ligine mensup takımlardan Anadolu Kulübü ve İdmanyurdu ile maçlar yaparak galip gelmişti.

Bu liyakatine rağmen Cuma ligine yine girememiş ve Beşiktaşlılar yine red cevabı alınca Hilal, Üsküdar, Haliç, Darülşefeka, Vefa, Türkgücü, Kumkapı, Topkapı, Nişantaşı, Makriköy, Beylerbeyi kulüplerini davet ederek (İstanbul Türk İdman Birliği) adıyla bir birlik oluşturdular.

Türkocağı'nda ilk toplantısını yapan bu takımlar bazı muhaliflere rağmen o dönemde lig maçlarının oynandığı Kadıköy İttihat Spor Sahasında lig maçlarını yapmağa başladılar. İlk kura Beşiktaş-Türkgücü müsabakasına çıktı. O gün oyunculardan ikisinin başka bir kulübe gitmesiyle takım zayıf bir halde sahaya çıktı. Bir süre önce futbolu bırakmış olan Şeref Bey, zaruri olarak sahaya çıktı ve onun attığı bir gol ile Beşiktaş galip geldi.

Maçlar devam etti. Takımın merkez muavini İstiklal Harbi şehitlerinden meşhur Arap Nuri ile esaretten dönen İzzettin Akif, Kani, Hakkı, Resul, Kemal, Cavit, İbrahim Beyler gibi kıymetli oyuncularla lig sonunda bu ligin ilk şampiyonu olmuştur.

Beşiktaş ve İttihat Spor Kulübü Futbolcuları Birlikte

Ertesi yılda lig maçlarına devam edildi. Aynı zamanda Pazar Ligi de yapılmaya başlandı. Beşiktaş futbol takımı hem Cuma Liginde, hem de Pazar Liginde müsabaka yapıyordu. Bu yılsonunda Cuma Liginde yine şampiyon oldu. Pazar Liginde ise bir sayı farkla ikinci oldu. Pazar Ligi birinciliğini ise meşhur İttihat Spor kulübü kazandı.

1338 (1922) yılı Pazar Liginde İstanbul'un en kuvvetli takımları bulunuyordu: Beşiktaş, İttihat Spor Türk takımları, Pera, İsturagari, Esirans Rum takımları, Estella isminde beynelmil bir kulüp, bir Ermeni, bir Yahudi (Makabi) kulüpleri bu sene yine iki defa karşılaşma ve iki sayı fark ile Beşiktaş kulübü Pazar Ligi şampiyonu oldu. Fenerbahçe ve Galatasaray kulüpleri yapılan maç tekliflerini kabul etmediler. Pazar Liginde öne çıkan Beşiktaşlı futbolcular Bilal Hasan, Süreyya, Nazım, Nuri, Şükrü ve Nüzhet Beyler sayılabilir.

Ülkemizde bir federasyon teşkilatı oluşturabilmek için çalışan Pazar Ligi biraz sonra Galatasaray, Fenerbahçe, Altınordu, Anadolu ve Süleymaniye kulüpleriyle beraber genel bir toplantı yaptılar ve uzun müzakerelerden sonra Beşiktaş ve İttihat Spor kulüpleri teşkilatın dışında kaldılar.

Ertesi yıl Ali Sami Beyin girişimleriyle sorun halledildi ve Beşiktaş kulübü de bu teşkilata girdi. Nizamname tadil olundu. Umumi kongre toplandı Teşkiat yeniden oluşturuldu ve resmi lig maçlarına başlandı.

1923–1924 Şampiyonu Beşiktaş

Beşiktaş kulübü ikinci kümeye alınmıştı. Beşiktaş bunu reddetti ve o sene lige katılmadı. Fakat teşkilatta maçları tamamlamadı. Olimpiyat hazırlıkları başladı. Mıntikanın yeni heyeti Ankara’da yapılacak Türkiye birincilikleri maçlarını icra etmek için bir turnuva tertip etti. Beşiktaş Kulübü Sadri, Tefvik, Refik, Şahap, Cavit, Bahaeddin, Nafih, Abdi, Şükrü, Kemal, Saadet, Hasan, Selahattin, Fercani Beyler gibi güçlü futbolculardan oluşan bir takımla turnuvaya katılarak Ortaköy’ü 9–0, Beykoz’u 5–1, Süleymaniye’yi 3–1, nihayet Galatasaray’ı da 2–0 mağlup ederek TÜRKİYE İDMAN CEMİYETLERİ İTTİFAKININ İLK ŞAMPİYONU OLDU.

Takım Ankara’ya, Türkiye Birinciliği maçlarını yapmak üzere gittiği zaman Harbiye ve Bahriye mıntıkları takımları tasdik edilmediğinden Beşiktaş takımındaki oyuncuların bazıları bu takımlara katıldılar ve Beşiktaş takımı harbiye takımına mağlup oldu.

1925 yılında Beşiktaş takımı üçüncü oldu. 1926 yılında ise finalde Fatih İdman yurduna mağlup oldu.

Beşiktaş kulübü 1327 (1911) yılından itibaren atletik spor faaliyetlerine başlamıştır. Beşiktaşlılar ilk başlarda o kadar büyük başarılar gösteriyorlardı ki yapılan müsabakaların yedisini, sekizini hep Beşiktaşlı gençler kazanıyorlardı.

Mülga Donanama Cemiyeti’nin, Hilal-ı Ahmer Cemiyeti’nin düzenlediği müsabakalarda Beşiktaş’ın atletleri hep şampiyon oluyorlardı.

332 (1916) yılında İdman Bayramları yapıldı. Bu müsabakalarda Beşiktaş kulübü 132, Fenerbahçe, 32, Haliç Fener 28, Vefa, Altınordu, Galatasaray kulüpleri altışar Türkgücü 4 sayı aldılar. Beşiktaş atletleri arasında İzzettin Akif, Genç Mehmet, Fahri, Hikmet, Talat, Şehit Kazım, Lütfü, Vahid, Abidin, Vehbi, Doktor Emin Şükrü, Danyal, Emin, Şehit Salim, Şehit Beşir, Enver, Şehit Abdullah, Şehit Ümran ve Güreşçi Kemal beyler ön plana

çıkılmışlardı. Bütün kulüpler arasında ilk defa yüksek atlayan Beşiktaş'tan ressam Namık İsmail Beydir. Eskirimde Fuat Beyle, kardeşi Hikmet ve Enver Beyler şöhret kazandılar. Enver Bey İstanbul eskirim şampiyonu oldu. Mütareke döneminde bir atletizm müsabakası yapıldı. Beşiktaş kulübü 16 sayı ile birinciliği, Ermeni kulübü 10 sayı ile ikinciliği, Rumlar 9 sayı ile üçüncülüğü, Hilal 4 sayı ile Anadolu 3 sayı, Galatasaray 2 sayı kazandı.

1926 yılında Beşiktaşlı atletler arasında Cemil, Küçük Şinasi, Ali Rıza, Musi Kazım, Seyfettin, Mehmet, Kemal, Ferhat, İbrahim Beyler başarılarıyla dikkati çekmişlerdi.

Güreşçiler arasında da başta Kemal Bey olmak üzere, İbrahim, Hakkı, Nevzat, Mazhar, Pertev ve Arif Beyler başarılı sporculardır.

Spor hayatımızda bu kadar şerefli bir yere sahip olan Beşiktaş kendi imkânlarıyla 1926 yılında bir salon, bir idman meydanı, bir tenis kordu tesisine muvaffak olmuştur. Futbolcular Her Zinger isminde ve güreşçiler de Feriç Karolli ismindeki Macar antrenörler tarafından çalıştırılmaktadır.¹

---

¹ Aylık Mecmua Temmuz 1926, Sayı: 4